

זריקתו, אינו טעון כיבוס⁽¹²⁹⁾,

ולאיזה צורך פטרה המשנה מכיבוס, בגלל שהזריקה היתה פסולה? מכל מקום, אף אם הזריקה היתה כשרה, אין טעון כיבוס⁽¹³⁰⁾.

ובשלמא, מה שאמרה המשנה: קיבלו פסולין, יש בכך חידוש, שאם ניתז הדם "לפני" גמר הזריקה [ולא קרינן "אשר יזה", ולא שכבר הוזה], אין דמה טעון כיבוס, אך ורק מפני שהקרבתו כבר נפטל בקבלה פסולה, אבל, לאיזה צורך אמרה המשנה "וזרקו את דמה".

אלא מאי, טעון רב יוסף לרבי זירא, הוכרחת לפרש, שמה שאמרה המשנה "וזרקו את דמה" "לאו דוקא", ובדרך אגב ל"קבלו פסולין",

ה-ב אם כן, **הכי נמי**, גם המשנה של מעילה, מה ששנתה "קבלו פסולין", תפרשנה שהוא "לאו דוקא", ועיקר החידוש הוא "וזרקו פסולין"⁽¹³¹⁾,

כי התנא של משנתנו סובר, "היתר אכילה"!
ואף אם קיבלו כשרין, הואיל וזרקו פסולין,
ולא בא להיתר אכילת כהנים, מועלין בו.

ונדחית הראיה שהביא רבי זירא, שהיתר זריקה שנינו.

אמר רב אסי⁽¹³²⁾: **אם כן**, שבשתי המשניות, כאן במעילה ושם בזבחים, ישנן לשונות כפולות מיותרות, ואחת מהן היא "לאו דוקא", **למה לי למיתני תרתי**, למה נשנו שתיהן בלשונות מיותרות?

בשלמא, אם אחת מהן היא מדוייקת, אז אפשר לומר שהשניה נשנתה בסגנון שווה, כדרכה של המשנה. אבל, אם אמרת ששתיהן "לאו דוקא", קשה, למה נשנו בלשונות מיותרות?

אלא, מסיק רב אסי: **לעולם**, אפשר לומר דמשנת מעילה היא "דוקא"⁽¹³³⁾,

לרש"י: מפני שהמשנה שונה שאר פסולין, חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ואגב כל הפסולין נשנית גם קבלו פסולין.

ולפי גירסת השיטה מקובצת בדברי הפירוש המיוחס לרש"י, מסקנת רב יוסף אינה "היתר אכילה", אלא, מסקנתו היא, שאחד משניהם נשנית "לאו דוקא", אלא "אגב" שאר הפסולין. ואין לדייק מהמשנה לא היתר זריקה ולא היתר אכילה.

והמשך הסוגיא לדעת פירוש המיוחס לרש"י יבואר בהערה 133.

132. בפירוש קדמון גרס רב אשי.

133. מבואר על פי תוס'.

129. והטעם כתבו רבינו הלל [פירוש על התורה כהנים פרשת צו פרשה ד פרק ו] והשיטה מקובצת [זבחים לט א אות ד] משום שכבר נעשה מצותו.

130. ושם במסכת זבחים, אכן, מרגיש רש"י בקושיא זו, ומוחק מהמשנה את המלה "וזרקו". ואף שאינו כפי הגמרא כאן וכן הקשה הקרן אורה בעמוד ב, ורב יוסף מדייק למה שנתה המשנה "וזרקו".

ועיין שם בשיטה מקובצת אות ב'.

131. ואם כן, שהמשנה היא לאו דוקא, למה שנתה "קבלו פסולין"?

תירצו רבינו גרשום ופירוש המיוחס

והמשנה מדברת באופן שהפסולין גם קיבלו וגם זרקו [כמו שיבואר],

ואם תאמר: למה לי את שניהם? כלומר, הרי כבר נפסל בקבלת פסולין, ולמה שנתה המשנה "וזרקו פסולין"?

הא קמשמע לן, כי המשנה באה ללמדנו הלכה אחרת,

והיא: **דפסול**, מי שהוא פסול לעבודה עושה שיריים, אם קבל את הדם וזרקו, נעשה דם הנשאר בצואר הבהמה "שיריים". "שיריים" אלו אינם ראויים עוד לזריקה. הילכך, אפילו אם יחזור כהן כשר ויקבל את הדם הנשאר ויזרקנו, אינו כלום.

וכך מתפרשת המשנה: הטעם שהקרבת פסול, ולא תועיל לו חזרת קבלה וזריקה [והילכך, לא יצא מידי מעילה] הוא: משום שכבר נזרק הדם על ידי פסול⁽¹³⁴⁾,

דאף על גב⁽¹³⁵⁾ דבתחילה קיבל פסול וזרק, ואחר כך קיבל כשר וזרק, לאו כלום הוא. מאי טעמא? משום דשיריים נינהו, הם

שיירי דם פסול,

ואילו אם עדיין לא זרק פסול את הדם, אלא, הפסול קיבלו בלבד, ונשאר בצואר הבהמה מ"דם הנפש" [דם הראוי לזריקת זבחים], יכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק, והקרבת יהיה כשר, ויצא מידי מעילה!

וזה מה ששנתה המשנה כפילות הלשון "קיבלו פסולין וזרקו את דמו", להשמיענו, שזה הטעם למה אין "תיקון" לקרבן, ולכן לא יצא מידי מעילה.

והיות ומשנת מעילה מדוייקת, ואין בה לשונות מיותרות, לכן, שנתה המשנה לגבי חטאת גם לשון זו, בלשון שוה למשנת מעילה.

או, שגם משנת חטאת באה ללמדנו אותו החידוש⁽¹³⁶⁾: הבגד אינו טעון כיבוס, כיון שהחטאת נפסלה, ואין לה תיקון, כיון שהדם כבר נזרק, ואילו אם עדיין יש לה תיקון, ואכן תיקונה, טעון כיבוס.

ועתה, אין ממשנתנו שום הוכחה, ולא

בצואר דין שיריים, ויכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק.

וכן כתבו רש"י ותוס' במסכת זבחים [שם]. [ויבואר בהערה 137].

135. גירסת השיטה מקובצת.

136. וכתבו התוס': ואין להקפיד אם שנתה המשנה פעמיים לאותו החידוש, כיון שאין כאן אריכות לשון, אלא דיוק ממלה אחת מיותרת.

משום דרגילות של משניות להשמיענו בקיצור אף מה שמפורש כבר במקום אחר, כמו שכתבו התוס' במסכת ברכות [ב א]. צאן

אבל בפירוש המיוחס לרש"י, מפרש: רב אסי סובר כרבי זירא, שממשנת מעילה נדייק "היתר זריקה",

ובא לתרץ קושית רב יוסף, ולומר, שמשנת חטאת באה ללמדנו ש"פסול עושה שיריים".

[ומה שכתב הדין של שיריים בשני כוסות, מבואר במסכת זבחים [לד ב].

134. לפי פירוש התוס', שהדיוק הוא ממה שאמרה המשנה "וזרקו את דמה", מוכח, שדין "פסול עושה שיריים", הוא רק כשהפסול כבר זרק את הדם. אבל אם הפסול קיבל הדם ועדיין לא זרקו, לכולי עלמא, אין על הדם הנשאר

טרם שהגמרא מביאה ברייתות, להוכיח מתי יוצאים קדשי קדשים מידי מעילה, האם בשעת שחיטה, או קבלה, או בזריקה, דנה הגמרא בדין "פסול עושה שיריים"⁽¹³⁷⁾.

נפשטה האיבעיא. כי יש לדייק ממנה, כמו שדייק רבי זירא, כמאן דאמר היתר זריקה, ומאידך, אפשר לפרשה, כמו שפירשה רב אסי, כמאן דאמר היתר אכילה.

קדשים.

נמצא, שהתוס' מסופקים אם גם המשנה של חטאת באה לחדש ש"פסול עושה שיריים". ולפי הדרך הראשונה, נשנית משנת חטאת אגב משנתנו, ולפי הדרך השניה, גם שם באה המשנה לחדש שרק משום שהפסול זרק כבר, לכן, אין טעון כיבוס, ואילו אם עדיין לא נזרק, יכול הכשר לחזור ולקבל. ועיין בהערה 133 שהפירוש המיוחס לרש"י מפרש שהמשנה של חטאת! באה ללמדנו שפסול עושה שיריים.

הדם ועשהו שיריים. אבל טמא שזרק זריקה פגולה, לא פסל את הדם, והדם איננו שירי פיגול.

ותמהו הגאון רבי עקיבא איגר והקרבן אורה על קושיית המיוחס לרש"י: מהי קושייתו כלל, הלא שם אמרה המשנה: וכולן "שקיבלו", ובקיבלו בלבד, לכולי עלמא אין הפסול עושה שיריים [כמבואר בהערה 134], ומה הקושיא מסוגיתנו המדברת בפסול שכבר זרק? וכבר ביארו האחרונים, שיתכן שהמיוחס לרש"י אינו סובר לחלק בין קיבל הפסול לבין זרק הפסול. ומצאנו שנחלקו בהלכה זו הרמב"ם והראב"ד. והרמב"ם סובר שפסול עושה שיריים אף בקיבל בלבד, אף על פי שלא זרק.

וכן כתב [פרק א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כח] "קיבל הפסול, אם נשאר דם הנפש חוזר הכשר ומקבל ומוליך וזורק, שאין הפסולין לעבודה עושין הדם הנשאר שיריים. חוץ מן הטמא הואיל והוא ראוי לעבודה בקרבן הבא בטומאה [בציבור] ... עושה שיריים. כיצד? קיבל הטמא, אף על פי שקיבל אחריו הכשר דם הנפש וזרקו, נפסל הזבח, שזה שקיבל הכשר באחרונה שיריים הוא ואינו כלום".

וכתב הראב"ד: ואינו כן, שאין השאר לא דחוי ולא שיריים עד שיזרק מן האחר. ואפילו קיבל הכשר תחלה וכל שכן פסול".

וכתב שם הכסף משנה, שמה שכתב הרמב"ם "קיבל" הוא לאו דוקא, ומודה להראב"ד. וסמך הרמב"ם עצמו על מה שכתב בפרק ג מהלכות מעילה [הלכה ב ג] "קיבלו הפסולים את הדם וזרקוהו וחזרו הכשרים לעבודה וקיבלו שאר דם הנפש וזרקוהו, אין

137. הקשה הפירוש המיוחס לרש"י, אין דייקנו מהמשנה ש"פסול עושה שיריים", הרי שנינו במשנה [זבחים לב א] "וכולן, שקבלו את הדם חוץ לזמנו או חוץ למקומו, אם יש עדיין דם הנפש בצואר, יחזור הכשר ויקבל". מוכח שאין הפסול עושה שיריים?

ומתוך [על פי גירסת הב"ח] בפשטות. שם, מה שהמשנה אומרת "וכולן", היינו "כל הפסולין" המנויין שם. אותם פסולים שקיבלו במחשבת פיגול, אין מחשבתם מחשבה ואין פיגולם פיגול, היות והם פסולים, הילכך: יחזור הכשר ויקבל,

מה שאין כן, כאן מדובר שהפסול לא פיגול, ועל כך אמרה סוגיתנו שעושה שיריים, ואין חזרת כשר מועילה.

ולמסקנת הגמרא מדובר בטמא דוקא, והוא עושה שיריים. ועתה, יש חידוש גדול במשנה ההיא, שאותו הטמא, אף על פי שלזריקתו יש חשיבות, אם פיגול, אין פיגולו פיגול.

כלומר, טמא שזרק זריקה כשרה, פסל את

ומקשינן על רב אסי: איך פירש את המשנה, כדבר הפשוט, ש"פסול עושה שיריים",

והא בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן: פסול, מי שהוא פסול לעבודה (138), אם קבל וזרק מהו, מה הדין, שיעשה שיריים, האם יכול כהן כשר לחזור ויקבל ויזרוק, והקרבת יהיה כשר?

וצדדי הספק הם: האם נאמר, שכיון שהפסול זרק את הדם, נתן לדם הנשאר בצואר הבהמה דין של "שיריים", ושוב אינו ראוי לזריקה. או שנאמר, שאין "כח" לזריקת פסול שתעשה את הדם הנשאר

ל"שיריים", ויכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק, והקרבת יהיה כשר?

ואמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש: אין לך דבר, אין לך זריקה פסולה שיעשה שיריים, אלא, זריקה במחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, ומה הטעם? הואיל זריקת פיגול מרצין לפיגול⁽¹³⁹⁾, ומן התורה קובעת את הפיגול [מבואר לעיל ב ב וג ב], והואיל ושם "זריקה" עליה, ואינה כשפיכת מים בעלמא, לכן עושה את שירי הדם ל"שיריים", ושוב לא יוכל הכשר לחזור ולזרוק את ה"שיריים"⁽¹⁴⁰⁾,

במעשה, הוא הדין במחשבת שלא לשמה יעשה שיריים.

וראה באבי עזרי [פרק יד מהל' פסולי המוקדשין הלכה ב].

140. הקשה החזון איש [זבחים סימן יט ס"ק לד]: מה השייכות של חוץ לזמנו וחוץ למקומו לענין שיריים? הלא במחשבת פיגול נפסל כל הקרבן, ואין שום תועלת בזריקת שיריים אחרי שהקרבת פסול. ואין הפסול משום שהדם נעשה שיריים,

והא ראה, שהרי אם קיבל במחשבת פיגול נפסל הקרבן, ואילו בדין שיריים נפסל הדם רק כאשר כבר נזרק על ידי פסול ולא בקבלה [כמבואר בהערה 137]?

וכן הקשה הגרי"ז [זבחים שם].

הגרי"ז מתרץ, שבנוסף על הפסול בעצם הקרבן מטעם פיגול, יש על הדם דין שיריים! והאיסור הנוסף הוא: באופן שהעלהו על המזבח, והרי הדין בפיגול הוא שאם עלה לא ירד, כמבואר לעיל [דף ב]. ועתה, אם מטעם פיגול בלבד, היה יכול הכשר לחזור ולקבל מדם הנשאר בצואר, והזריקה תהיה כשרה. לכן חידש

מועלין בבשרן. שאין הפסולין עושין שאר דם הנפש שיריים חוץ מן הטמא, הואיל וראוי לעבודת צבור, עושה שאר הדם שיריים. כיצד? קיבל הטמא וזרק..."

אבל עיין בפרק יד מהלכות פסולי המוקדשין. ובמנחת חינוך מצוה קל"ח. ועיין בהערה 140 ביאור האבי עזרי על דברי הרמב"ם.

138. מפורש על פי רש"י זבחים [לד ב].

139. כתב השפת אמת: לכאורה יש עוד טעם לחלק בין פיגול לשאר פסולין. שבפיגול הפסול הוא במחשבה בלבד, ולא נעשה פסול, לכן, יש על עשייתו דין עשייה הפוסלת את השיריים, ואילו שאר פסולין, מעשיהם לא חשיב כמעשה כלל, ולכן, אין על הדם הנשאר דין שיריים.

והנפקא מינה בין הטעם שאמרה הגמרא: הואיל ומרצה לפיגולו לבין טעם הנ"ל, הוא: מה הדין במחשבה אחרת פסולה, כגון: מחשבת שלא לשמה בחטאת ופסח. שאם הטעם הוא, משום "הואיל ומרצה לפיגולו", לא שייך טעם זה במחשבת שלא לשמה, ולא יעשה שיריים. ואילו אם הטעם הוא מפני שאין פסול

ועושה שיריים, אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו,

אבל טמא, דאיתיה בקרבן ציבור, משוי, עושה שיריים. כלומר, פסול כזה שהוא כשר בקרבן ציבור, כגון: טמא, עושה שיריים. מפני שהואיל ועבודתו כשרה בקרבן ציבור, לכן עושה זריקתו "שיריים" אף בקרבן יחיד שעבודתו פסולה לגמרי, כי מכל מקום יש לזריקתו חשיבות במקצת,

ואילו, שאר פסולין, כגון: בעלי מומין⁽¹⁴¹⁾, דלא איתנון בציבור, שאינם כשרים אפילו בקרבן ציבור, לא משוין, אינם עושים שיריים, ואין זריקתן זריקה כלל, חוץ ממחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, הפסול אפילו בציבור, ובכל זאת עושה שיריים, הואיל ומרצין לפיגולן.

ומתורץ, שעתה גם רבי יוחנן סובר: טמא עושה שיריים, ומשנתנו שדייק ממנה רב אסי שפסול עושה שיריים, מדברת בטמא. והואיל וגם קיבל וגם זרק, לכן לא יצא מידי

מאי לאו, האם לא פשט רבי יוחנן: בר מפסול, שרק כשנזרק במחשבת פיגול, מה שאין כן, שאר פסולין שזרקו את הדם, זריקתן אינה זריקה, והיא כשפיכת מים בעלמא, והדם לא נעשה "שיריים", ויכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק.

וקשה על רב אסי, המדייק ממשנתנו, כדבר הפשוט, שכל הפסולין עושין "שיריים"?

ומתרצינן: לא! רבי יוחנן לא מיעט פסול, אלא: אפילו פסול עושה שיריים, כשם שמחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו עושה "שיריים".

ותמהינן: איך יתכן לומר כן בדברי רבי יוחנן? ! והא "אין לך דבר", קתני, רבי יוחנן אמר במפורש, ששום פסול אינו עושה שיריים, חוץ ממחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו?

ומתרצינן: הכי קאמר, כך אמר רבי יוחנן: אין לך דבר "שאינו מרצה בקרבן ציבור"

פועל פסלות בכל הקרבן, הואיל והוא כשר בקרבן ציבור, יש חשיבות לעבודתו, והיות והוא פסול, פסל את כל הקרבן. אבל שאר הפסולים פסלו רק את הדם.

ומתורץ היטב הדמיון לפיגול, שרבי יוחנן השיב לו שגם פיגול פסל את כל הקרבן.

ומבאר לפי זה גם את שיטת הרמב"ם [מבואר בהערה 137] שגם בקבלה בלבד עושה הטמא שיריים, כיון שעבודת טמא, בכל עבודה שהיא, פסל את כל הקרבן.

141. המיוחס לרש"י.

רבי יוחנן שחל על דם הנשאר דין שיריים, ואי אפשר לחזור ולזרוק.

והאבי עזרי [פרק א מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כח] מתרץ, ומבאר דרך חדשה בסוגיא. והיא:

מה שכתבה הגמרא "שיריים", הוא לאו דוקא,

אלא שריש לקיש שאל את רבי יוחנן שאלה כללית. פסול העושה עבודה, האם פוסל את כל הקרבן, וכתוצאה מכך אין תקנה בחזרת זריקת כשר, או שאינו פוסל אלא את הדם בלבד, וממילא יכול הכשר לחזור ולקבל ולזרוק.

וענה לו רבי יוחנן [לפי המסקנא] שרק טמא

וכיון שגם אפשר לפרש את הברייתא שנתפגל בקבלה, הילכך: **שמע מינה**, אפשר ללמוד הימנה שהיא סוברת היתר זריקה **שנינו!**

והטעם שמועלין בו הוא רק משום שנתפגל, ואילו לא נתפגל, היה יוצא מידי מעילה בקבלה, כדברי מאן דאמר היתר זריקה!

כי אם היתה סוברת היתר שחיטה, כבר יצא מידי מעילה בשחיטה, ושוב לא יחזור לידי מעילה בקבלה פגולה.

ואם היתה סוברת, שאינו יוצא מידי מעילה

מעילה, ואילו אם קיבל בלבד, עדיין יש אפשרות להוציאו מידי מעילה, כשיחזור הכשר ויקבלנו ויזרקנו.

הגמרא חוזרת להביא ראיה מברייתא למאן דאמר: היתר זריקה.

תא שמע, שנינו: **הפיגול**, קרבן שנתפגל, לא יצא מידי מעילה, **ולעולם מועלין בו**.

באיזה עבודה נתפגל? האם **לאו**, שנתפגל בשחיטה או בקבלה, **דלא זרק**, ועדיין לא זרק את הדם (142)?

השחיטה, למאן דאמר היתר שחיטה, אם הקבלה, למאן דאמר היתר זריקה, אם הזריקה, למאן דאמר היתר אכילה, היא העבודה שעליה נאמר, שאף על פי שנתפגלה **מוציאה** מידי מעילה,

ואם כן, תמוה מאוד, אימתי נתפגל קרבן זה שעליו אמרה הברייתא שמועלין בו?! ומה הרוויח המקשן, שאינו סובר כרב גידל, אם יעמיד הברייתא שנתפגל בקבלה ועדיין לא זרק, הלא גם אם **נתפגל** בקבלה, **יצא** מידי מעילה **בקבלה פגולה זו!**

ומוכרח לומר, בלי שום ספק, שהתוס' אינם סוברים כדברי השיטה מקובצת.

והשפת אמת מוסיף לבאר: התוס' סוברים, שהחולקים על רב גידל סוברים, שרק זריקת **פיגול בפועל** מוציאה מידי מעילה, מה שאין כן היתר זריקה, כלומר, קבלה המביאה לידי זריקה, אינה מוציאה.

והטעם הוא פשוט: הלא כל הטעם של המאן דאמר היתר זריקה, הוא: משום: כל העומד ליזרק כזרוק דמי. וזה שייך רק בקרבן כשר, מה שאין כן קרבן שנתפגל אינו עומד ליזרק כלל! וכן כתב המיוחס לרש"י ד"ה הפיגול.

142. לכאורה קשה. מה עלה על דעת המקשן, ומה הכריח אותו, לפרש את הברייתא שעדיין לא זרק?

ומבאר בפירוש ב [וכן סוברים התוס' ד"ה ומאין] שהמקשן לא סבר כרב גידל, או שסובר שהברייתא אינה סוברת כרב גידל, ועל ברייתא זו, אכן התווכחו אמוראים לעיל [ד א] האם היא סוברת כרב גידל, וכן כתב השפת אמת.

וכיון שאינו סובר [המקשן או הברייתא] כרב גידל, הריהו סובר שזריקת פיגול **מוציאה** מידי מעילה, לפיכך, אי אפשר לפרש שכבר זרק, דאם זרק, **אין** מועלים בו, כיון שהזריקה הוציאתו מידי מעילה.

הילכך, הוכרח המקשן לומר, שהברייתא מדברת לפני הזריקה.

ומתרחן לו התרצן, שכבר זרק, והתרצן סובר כרב גידל, או שמעמיד את הברייתא כרב גידל.

אם כנים הדברים, יש מדברי התוס' הוכחה נוספת שהתוס' אינם סוברים כמו השיטה מקובצת! [עיין הערה 105,104,96]. כי, לדעת השיטה מקובצת, החולקים על רב גידל סוברים שכל עבודה הקובעת לגבי הוצאת מעילה, אם

כדרב גידל,

דאמר רב גידל אמר רב: זריקת פיגול אינו מוציא, קדשי קדשים, מידי מעילה, ואינו מביא, קדשים קלים, לידי מעילה.

ומשמיעה לנו הברייתא שמועלין בו, והזריקה לא הוציאה מידי מעילה.

הגמרא מביאה ברייתא לפשוט ממנה כמו א-1 מאן דאמר היתר אכילה.

תא שמע, שנינו: רבי שמעון אומר: יש נותר [בשר קדשי קדשים שנשאר לאחר זמן היתר אכילתו] שמועלין בו. ויש נותר שאין

עד לאחר הזריקה כמאן דאמר: היתר אכילה, קשה, למה אמרה הברייתא הטעם שמועלין הוא משום שהקרבן נתפגל, בכל אופן לא יצא מידי מעילה, הואיל ועדיין לא נזרק הדם.

ורחינן: לא! הברייתא מדברת דזרק⁽¹⁴³⁾, והואיל ופיגול לכן לא יצא מידי מעילה, ואם לא פיגול, יצא מידי מעילה אחרי הזריקה, כי הברייתא סוברת: היתר אכילה.

ומאי, ומה פירוש מה שאמרה הברייתא: "לעולם"⁽¹⁴⁴⁾?

הא קא משמע לן, הברייתא באה להשמיענו

מידי מעילה,

ואם כן, למה אמרה הברייתא שלעולם מועלין בו? [קושיא זו איננה על הלשון "לעולם", אלא על עצם הדין!] והתוס' מביאים את הגמרא לעיל [ג א] דשם מבואר שלרב גידל יש סיוע מהברייתא שכתבה "לעולם". ועיין שם. ואדרבה, אם נבאר שהברייתא מדברת, כדברי התרצן, אחרי הזריקה, וגם סוברת כדעת רב גידל, מבואר היטב ש"לעולם" מועלין, ואין לו שום תיקון לצאת מידי מעילה?

התוס' מביאים פירוש אחר בסוגיא בשם השר מקוצי: המקשן ידע שמה שאמרה הברייתא "לעולם", מוכח כרב גידל, כמבואר. אלא, שסבר שהברייתא מדברת גם לפני זריקה, ובאה להשמיענו חידוש נוסף, והוא: היתר זריקה שנינו, שרק אם פיגול בקבלה, לכן מועלין, ואילו לא פיגול, אין מועלין, כיון שבא לידי היתר זריקה, וסבר לדייק כן ממה שאמרה הברייתא "לעולם", ורצה לפרש "לעולם" במובן של: "בכל אופן", כלומר, בין לפני זריקה ובין לאחר זריקה.

וסברא זו כבר הובאה בהערה 105.

[מה שכתב עוד השפת אמת על דברי התוס', כנראה כוונתו לשיטת השר מקוצי]. והשיטה מקובצת יפרש, שהמקשן סובר כרב גידל, כמו שמפרש השר מקוצי ויבואר בהערה 144].

143. גירסת השיטה מקובצת.

144. בפירוש המיוחס לרש"י מפרש: בניחותא. כלומר, אין כאן קושיית המקשן על התרצן. והמקשן קיבל את התירוץ, אלא, שהגמרא רוצה לפרש את לשון הברייתא: "לעולם".

אבל התוס' מפרשים שהיא קושיית המקשן: בשלמא אם הברייתא סוברת: היתר זריקה, מובן למה כתבה "לעולם", אבל אם כדברי התרצן שהיא סוברת: היתר אכילה, קשה: מאי לעולם. על כן תמהים התוס': אדרבה! לדברי המקשן קשה למה כתבה הברייתא "לעולם"!

כיון שהמקשן אינו סובר כרב גידל, וכיון שהמקשן סבר שעדיין לא זרק, אם כן יכול עוד להוציא מידי מעילה כשיזרקנו. והזריקה תוציאו